

Energi- och klimatstrategi 2030

Kommunstyrelsens samt kultur- och fritidsutskottets handlingsplan 2024

Antagen av kommunstyrelsen:	2024-08-27 §162
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	2024-01-01
Giltighetstid	2024
Revideras	2025
Diarienummer	2023/666

Ansvarig handläggare Förvaltningschef, kommunledningsförvaltningen

Innehåll

1	Inledning och syfte	2
1.1	Syfte	2
1.2	Målsättningar.....	2
1.3	Strategier	3
1.4	Ale kommuns klimatlöften 2024 – 2026.....	4
2	Miljö och hållbarhet inom förvaltningen	5
3	Handlingsplan 2024.....	5
3.1	Energieffektivisering	5
3.2	Ökad andel gång, cykel, kollektivtrafik	5
3.3	Upphandling	5
3.4	Minskad klimatpåverkan från byggnation.....	6
3.5	Samverkan.....	6
3.6	Sammanställning för handlingsplan 2024	7
3.7	Uppföljning	8

1 Inledning och syfte

Kommunfullmäktige antog den 27 maj 2024 en revidering av Energi- och klimatstrategin 2030 för Ale kommun. Energi- och klimatstrategin behandlar de utmaningar vi står inför i Ale. I strategin presenteras de övergripande målen och de strategiska riktningarna för Ale som kommun och geografiskt område, samt hur genomförandet och uppföljningen av strategin ska gå till.

Varje nämnd ansvarar för att det finns ett aktuellt och genomförandearbete inom förvaltningen. Nämnderna ansvarar för att ta fram en årlig handlingsplan samt för att inte ta motstridiga beslut till strategins mål och riktningar. Uppföljning kommer att ske i den ordinarie uppföljningen i års- och delårsredovisning.

1.1 Syfte

Kommunstyrelsens inklusive kultur- och fritidsutskottets handlingsplan följer upp de åtgärder som görs och planeras i en nära framtid. Utgångspunkt är de mål och klimatlöften som har antagits av kommunfullmäktige. Syftet med dessa är att minska utsläppen av växthusgaser, både inom den egna organisationen och i samhället i stort, samtidigt som det minskar kommunens sårbarhet i energiförsörjningen gentemot omvärlden.

Handlingsplanen kommer att förnyas årligen och ska ses som ett hjälpmedel för att följa upp energi- och klimatarbetet. De olika förvaltningarnas handlingsplaner kommer att, i samband med årsredovisningen, sammanställas i en kommungemensam plan.

1.2 Målsättningar

Ale har två övergripande mål och målsättningar som också är förenliga med Västra Götalandsregionens och Sveriges klimatmål:

- Växthusgasutsläppen ska minska med 80 % till år 2030 från år 1990
- Senast 2045 ska Ale kommun inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären

1.3 Strategier

I Energi- och klimatstrategin 2030 för Ale kommun, antagen den 27 maj 2024, anges nio strategiska områden som är viktiga för en kommun att arbeta inom. Av dessa bedöms fem vara aktuella för kommunledningsförvaltningen inklusive kultur- och fritid.

Energieffektivisering

Byggnader, transporter och verksamheter kan i många fall anpassas bättre efter behov, samordnas, energieffektiviseras och försörjas med förnybar energi. I det reviderade direktivet om energieffektivitet (EED) ställs ambitiösare mål för energieffektivisering inom EU till 2030. Offentlig sektor får högre energibesparingskrav och pekas ut som föregångare.

Ökad andel gång, cykel, kollektivtrafik

Planläggning av mark, bebyggelse och infrastruktur behöver bidra till attraktiva boendemiljöer och tätorter som minskar transportbehov och som gynnar gång-, cykel och kollektivtrafik. Attraktiva mötesplatser i närområdet fyller flera funktioner för både social och miljömässig hållbarhet.

Upphandling

Offentlig upphandling kan påverka leverantörer och produktion både inom kommun och region och långt utanför deras gränser genom krav och leverantörsdialoger.

Minskad klimatpåverkan från byggnation

Från den 1 januari 2022 gäller krav på klimatdeklarationer vid uppförande av nya byggnader, vilket innebär redovisning av vilken påverkan på klimatet en ny byggnad har ur ett livscykelperspektiv.

Samverkan

Samverkan och dialog med näringsliv, invånare, akademi och andra samhällsaktörer för att utveckla och testa nya samhälleliga och tekniska lösningar som skapar flera nyttor.

1.4 Ale kommuns klimatlöften 2024 – 2026

Klimatlöften är en del i regionens kraftsamling, Klimat 2030, med syfte att nå en fossilfri region samt även en del i genomförandet av Regional utvecklingsstrategi. Löftena utförs under en treårsperiod, men behöver inte vara slutförda under perioden. Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen har bjudit in kommunerna att anta nya klimatlöften för perioden 2024–2026 och kommunstyrelsen beslutade 2023-09-19, § 46 att anta sju klimatlöften.

Av dessa bedöms fem ha bäring på kommunstyrelsens/kultur- och fritidsutskottets förvaltning.

1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet

Det innebär kommunens politiska ledning har en årlig genomgång av klimatarbetet i kommunen inklusive klimatlöftena samt följer upp utsläppen i förhållande till kommunala, regionala och nationella mål. Exempelvis med utgångspunkt i den regionala analysen som erbjuds från Klimat 2030.

9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling

Det innebär att kommunen identifierar vilka upphandlingar, under perioden, som har störst klimatpåverkan och arbetar strategiskt och systematiskt för att minska klimatpåverkan årligen. Arbetet och utfallet följs upp och dokumenteras.

25. Vi använder cirkulära möbler

Det innebär att kommunen inreder minst två kontor/arbetsplatser med cirkulära möbler och annan cirkulär inredning. Samt under perioden har ett system med cirkulära möbler för kommunens arbetsplatser. Med cirkulära möbler menas att de repareras och används på nytt, köps begagnade eller återbrukas internt.

27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa

Det innebär att kommunen kan visa att minst en insats pågår varje år. Under perioden ska minst tre olika insatser testas och utvärderas med sikte på långvarig insats för invånarna att låna/hyra/laga produkter i stället för att köpa. Det kan ske genom samverkan med näringslivet för att erbjuda fler hållbara tjänster, att skapa cirkulära möjligheter i bostadsområde eller att kommunen erbjuder platser att dela eller reparera.

28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd

Det innebär att kommunen (inklusive kommunala bolag) gör ambitiösa energibesparingar i kommunens fastighetsbestånd, minst tre objekt under perioden. Vid åtgärder i egna fastigheters klimatskal eller värme- och energisystem studeras alltid möjliga åtgärds paket för energieffektivisering med hjälp av Totalmetodiken från BeLok eller motsvarande

2 Miljö och hållbarhet inom förvaltningen

Förvaltningen har i huvudsak styrande och administrativa uppdrag som ekonomi, nämndadministration, personalfrågor, utredningar och uppföljningar. Det gör att största delen av förvaltningens klimatarbete sker indirekt genom styrning, strategier och uppföljningar som i sin tur påverkar andra delar av organisationen. Förvaltningen går under året samman med den tidigare Kultur- och fritidsförvaltningen, vilket medför att det också kommer att finnas operativ verksamhet i förvaltningen.

Det finns ett pågående arbete med lokalsamordning mellan kommunhusen i Nödinge och Alafors samt Järnkontoret i Nödinge. Arbetet väntas leda till ökad samordning mellan kontoren och att kontorsytor används mer effektivt. Det finns förutsättningar att andelen tjänsteresor mellan kontoren minskar och att lokalytor kan minskas ner. Detta kommer i sin tur göra att behov av städning och uppvärmning ytor kan minska. Om fler medarbetare placeras i Nödinge förbättras också personalens möjlighet att resa till och från arbetet med kollektivtrafik.

Upphandlingsenheten bedriver ett strategiskt arbete med hjälp av inköpshandbok och inköspolicy som beskriver hur inköp ska göras inom förvaltningen. För de leverantörer som har ramavtal ställs krav på miljö- och socialhänsyn för att minska kommunens miljöpåverkan i samband med inköp.

3 Handlingsplan 2024

3.1 Energieffektivisering

Det finns ett pågående arbete med lokalsamordning mellan kommunhusen i Nödinge och Alafors samt Järnkontoret i Nödinge. Lokalerna i Nödinge kommunhus och Järnkontoret kommer att användas mer yteffektivt vilket kommer att minska det totala behovet av städning och uppvärmning.

3.2 Ökad andel gång, cykel, kollektivtrafik

Det finns ett pågående arbete med lokalsamordning mellan kontoren i Nödinge och Alafors. Lokalerna i Nödinge kommunhus och Järnkontoret kommer att användas mer yteffektivt. Samordningen innebär också att fler medarbetare har sin arbetsplats i kollektivtrafikhärläge i Nödinge. Det finns förutsättningar att andelen tjänsteresor mellan kontoren minskar och att lokalytor kan minskas ner. Förvaltningen kommer även att förändra arbetssätt för att underlätta distansmöten vilket kommer att minska behovet av tjänsteresor och arbetspendling.

3.3 Upphandling

Under 2024 kommer upphandlingsenheten göra en analys av vilken upphandling som har störst klimatpåverkan och hur den kan minskas.

3.4 Minskad klimatpåverkan från byggnation

Perspektivet beaktas vid all planering och vid investeringar. I den lokalsamordning som pågår i Nödinge kommunhus och Järnkontoret återbrukas inte bara en inventarier utan också byggmaterial.

3.5 Samverkan

Fritidsbanken möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter inom sport och fritid. I stället för att köpa kan allmänheten låna utrustning som därmed kan användas av flera. Sport- och fritidsutrustning är ofta säsongsinriktade och för barn som växer är det särskilt värdefullt att ha tillgång till utrustning i passande storlek.

Kultur- och fritid stödjer, på olika sätt, föreningslivet som i sin tur gör en insats inom secondhand försäljning, insamling av pantflaskor, deltagande i ”Håll Sverige rent” och liknande insatser.

Klimatklivet är ett stöd till näringslivet för fysiska investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Stödet riktar sig till företag och organisationer. Bidraget kan användas till olika typer av åtgärder som till exempel cirkulära flöden, biogas, eldrivna transporter och utfasning av fossila bränslen. Näringslivsenheten informerar kommunens företagare om klimatklivet.

3.6 Sammanställning för handlingsplan 2024

	Aktivitet	Ansvarig	Uppföljning
Minska antalet tjänsteresor med bil genom att övergå till cykel, kollektivtrafik och resfria möten.	Använda Teams-möten när det är lämpligt. Öka antalet arbetsplatser med närhet till kollektivtrafik.	Förvaltningschef	November 2024
Använda miljöfordon vid tjänsteresor	Upphandlade fordon är miljöfordon	Förvaltningschef	November 2024
Se över och minska mängden engångsartiklar	I samband med evenemang, kurser och konferenser minimera användning av engångsartiklar.	Förvaltningschef	November 2024
Återanvända möbler och andra inventarier	Undersöka möjligheter att återvända möbler och inventarier	Förvaltningschef	November 2024
Källsortera avfallet	Källsortera på alla arbetsplatser	Förvaltningschef	November 2024
Klimatsmart belysning	Byta ut belysning till LED teknik och behovsstyrd belysning.	Förvaltningschef	November 2024
Miljövänlig och förnyelsebar uppvärmning	Se över och energieffektivisera uppvärmning av idrottsanläggningar	Förvaltningschef	November 2024
Ta hänsyn till klimatpåverkan vid upphandling	Analysera vilken aktuell upphandling som har störst miljöpåverkan	Förvaltningschef	November 2024

	Aktivitet	Ansvarig	Uppföljning
Hjälp och stöd till föreningslivet	Föreningar gör olika insatser som insamling av pant, secondhandförsäljning, ”Håll Sverige rent” och liknande.	Avdelningschef	November 2024
Fritidsbanken	Utlåning av sport och fritidsprylar	Enhetschef	November 2024
Klimatklivet	Information och stöd till näringslivet för fysiska investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser.	Näringslivsstrateg	November 2024
Ha en effektiv lokalresurs-hantering	Samutnyttjande av lokaler med andra förvaltningar	Förvaltningschef	November 2024
Prova nya lösningar för lokalanvändning	Införa aktivitetsbaserat arbetssätt	Förvaltningschef	November 2024

3.7 Uppföljning

Ale kommuns övergripande mål i energi- och klimatstrategin sträcker sig fram till år 2030. Förvaltningen ansvarar för att ta fram en årlig handlingsplan i samband med ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. Förvaltningens ledningsgrupp ansvarar för att ett kontinuerligt arbete sker under året samt att en årlig uppföljning görs i samband med årsredovisningen.